DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.657 CZWARTEK 6.KWIETNIA 1944 r. ROK V.

OSWIADCZENIE RZADU RZECZYPOSPOLITEJ ODNOSNIE WSPOŁPRACY Z WOJSKAMI SOW.

Polska Ajencja Telegraficzna ogłosiła pełny tekst oświadczenia, wydanego przez Polską Radę Ministrów w sprawie współdziałania oddziałów Armii Krajowej z wkraczającymi oddziałami sowieckimi.

"Dnia 27.10.1943 rząd polski w oświadczeniu do Kierownictwa Walki Podziemnej, przewidywał wzmożenie akcji oporu przeciw Niemcom i przygotowania się na chwilę wkroczenia oddziałów sowieckich, pomimo trudności, jakie piętrzyły się na drodze porozumienia dyplomatycznego polsko-rosyjskiego. Oświadczenie to wydał rząd w celu usprawnienia współpracy między oddziałami Armii Krajowej a wkraczającymi oddziałami rosyjskimi, dla wspólnej walki przeciw Niemcom, dla ochrony życia i mienia obywateli polskich, dla skrócenia działań wojennych na terytorium Polski. Dnia 4.11.1943 Pełnomocnik Rządu na Kraj wydał polecenie do ludności na obszarze Polski, aby uciekała wgłąb lasów, chroniąc się przed wywozem do Niemiec i chroniła majątek państwowy i prywatny. Dnia 12.1.1944 komendant Armii Krajowej wydał oświadczenie, w którym powiedział, że z chwilą przesunięcia się frontu na ziemie polskie nie odmawiamy armii sowieckiej prawa walki na naszych ziemiach, poprzemy tę walkę w miarę naszych sił, nie pozwolimy jednak na podporządkowanie nas obcym wpływom, ograniczającym naszą swobodę. Administrację na terenach oswobodzonych sprawować będzie nasza administracja zorganizowana tajnie w czasie okupacji i przygotowana do spełnienia zadania jakie ją czeka. Spodziewamy się współdziałania wojskowego armii sowieckiej i opieki nad ludnością, będącej w zgodzie z prawem międzynarodowym. Z chwilą wkroczenia oddziałów sowieckich na tereny wschodnie komendanci oddziałów polskich /tu wymieniono szereg miejscowości/ nawiązali kontakt z oddziałami sowieckimi. Komendant Armii Krajowej nawiązał łączność z dowództwem sowieckim pod Łuckiem. Istnieje również współdziałanie na terenach pozafrontowych z sowieckimi oddziałami desantowymi w miejscowościach, których w obecnej chwili nazwać nie można. Równocześnie Armia Krajowa wzmogła działalność na tyłach armii niemieckiej przez sabotaże, czego dowodem są ostatnie doniesienia z Kraju. Współpraca rozwinęła się pomyślnie, ale w ostatnich dniach nadeszły wiadomości o niepokojących wypadkach poza linią frontu tak, że rząd polski uznał za wskazane zakomunikować i porozumieć się w tej sprawie z rządami W.Brytanii i Stanów Zjednoczonych dla zapobieżenia tym wypadkom. Jednakowoż instrukcje wydane nie zostały cofnięte i mimo wszystko obowiązują nadal."

Komunikat wymienia następnie szereg bitew stoczonych przez oddziały Armii Krajowej na linii przyfrontowej. M.i. koło Kowla rozbito oddziały niemieckie biorąc 100 jeńców i wiele sprzętu. Zdobyto miasto Turzyska, osłaniając równocześnie oddziały sowieckie, zajmujące dworzec kolejowy. W bitwie o Kowel istnieje pełna współpraca z dowództwem sowieckim. W walkach w rej. Włodzimierza zdobyto sprzęt i wzięto 70 jeńców.-

WOJNA PRZENIOSŁA SIĘ DO RUMUNII.

Rozkazy Stalina głoszone przez ostatnie dni stwierdzają znaczne postępy Rosjan na całym froncie ukraińskim, mimo iż opór niemiecki jest silny i zacięty. Niemcy bronią szczególnie kluczowych węzłów na ziemiach polskich jak Kowla, Brodów, Tarnopola i Stanisławowa, dalej linii Prutu oraz dolnego biegu Dniestru, tu dla uniemożliwienia odwrotu grupom wojsk walczących w Odessie. Sytuacja do wczorajszych godzin nocnych przedstawia się następująco : odcinek gen. Żukowa. Centrum armii uderza z półn. wschodu wielkimi siłami na Lwów, w walkach zajęto ponad 100 miejscowości i miasto Łopatyn. W Tarnopolu w walkach ulicznych Rosjanie wypierają wroga, 3/4 miasta znajduje się już w rękach sowieckich. W rej. Skały 15 otoczonych dy-

wizji niemieckich jest likwidowanych w zaciętych walkach. Lewe skrzydło zdobyło na Pokuciu Podhajce, Kuty i Kossów, prąc w stronę przełęczy karpackiej. Po ciężkich walkach został zdobyty Chocim oraz pewna ---- ilość miejscowości na południe od Czerniowiec. Gdy więc lewa flanka Żukowa napiera od północy na granicę Rumunii, wojska gen. Koniewa sforsowały na 100-tu kilometrach długości Prut i weszły na teren tdzennej Rumunii wgłąb na 25 km. Linia Jassy-Dorohoj jest przecięta, Rosjanie dotarli na 3 km. do Jass i zdobyli 80 miejscowości. W rejonie Kiszyniewa zajęto Cordunesti, Załawai 30 miejscowości. Silnie bronią Niemcy przeprawy koło Tiraspola, jest to bowiem jedyna droga odwrotu wojsk niemieckich z Odessy na półn. zachód. Armia gen. Malinowskiego zdobyła po ciężkich walkach Mordarówkę, Zowtyn i stację węzłową Razdzielnaja o 60 km. na półn. zachód od Odessy. Uniemożliwia to prawie zupełnie odwrót na Tiraspol i Niemcy będą musieli wycofać się z Odessy jednotorową linią na Akerman. Zdobycie tych miast i stu miejscowości doprowadziło do otoczenia Odessy od północy. -- Morskie lotnictwo sowieckie rozpoczęło bombardowanie Teodozji i innych miejsc na Krymie, celem udaremnienia prób ewakuacji wojsk niemiecko-rumuńskich. Moskwa podała, że w ciągu marca na odcinku wojsk Żukowa padło 187.000 Niemców, 24.000 wzięto do niewoli, zdobyto 849 czołgów, 2.000 armat, 31.400 samochodów, zniszczono 338 czołgów i 272 samoloty.

OFENZYWA LOTNICZA POWIEKSZA SWOJ ZASIEG.

Sprzymierzeni nie zaniedbując bombardowania Rzeszy, rozciągają swe niszczące działania na południe Niemiec i ich wasali. Włochy stały się dziś bazą lotniczą południa, tak jak Anglia na zachodzie.

ZACHOD. - Z soboty na niedzielę bombardowano Akwizgran, Hannower i inne punkty. W ciągu następnych dni i nocy zachodnie tereny okupowane były stałym przedmiotem ataków. Ostatnio Kolonia i Zagł. Ruhry objęte zostały nalotami. Morskie eskadry RAF-u zbombardowały ciężko niemiecki okręt liniowy "Tirpitz", stojący w fiordzie Alten w -- Norwegii. Zdjęcia stwierdziły trafienie torpedami w przód, tył i środek okrętu. --- W chwili odlotu eskadr "Tirpitz" stał w płomieniach. Straty angielskie wyniosły -- tylko 4 maszyny.

POŁUDNIE. - W niedzielę ponad 500 bombowców uderzyło na fabrykę łożysk kulkowych w Steyer w Austrii. Zburzono 5 głównych budynków fabrycznych. Niemcy rzucili do obrony 300 myśliwców, wywiązała się olbrzymia bitwa powietrzna, w której zniszczono 116 niem. maszyn, przy stracie 34 amerykańskich. W poniedziałek zbombardowali Amerykanie centrum Budapesztu i fabrykę samolotów, gdzie według zdjęć 350 bomb rozniosło zakłady lotnicze. W nocy ponowny nalot na Budapeszt niszczył węzeł kolejowy, dworce i parowozownie. W obu nalotach zrzucono na stolicę Węgier ponad 1.000 ton bomb. Zniszczono w walkach 24 niem. myśliwce. We wtorek bombardowali Amerykanie Bukareszt, wyrządzając olbrzymie szkody na dworcach. Spalono magazyny i zbiorniki z benzyną i olejami. Jeszcze wczoraj pożary szalały w całej pełni. Z dwustu niemieckich maszyn zestrzelono w walce 49 - tracąc 12 własnych. Wczoraj wielkie formacje USA bombardowały Ploesti, porty w Jugosławii i Dalmacji oraz północne Włochy. Doszło do olbrzymich bitew powietrznych, brak jeszcze szczegółów.

ROZNE WIADOMOSCI.

- W niedzielę Mołotow złożył oświadczenie w sprawie Rumunii stwierdzając, że armia czerwona osiągła granice rosyjsko-rumuńskie z roku 1940 i weszła na teren Rumunii. Wobec tego faktu Rosja oświadcza, że nie zamierza anektować żadnego terytorium w Rumunii ani wpływać na zmianę jej struktury polityczno-społecznej. Czerwona armia otrzymała rozkaz pościgu za uciekającym wrogiem aż do całkowitego jego pobicia i kapitulacji. Ludność Rumunii będzie traktowana życzliwie, a armia czerwona ma spełnić tylko zadanie strategiczne. Churchill i Cordell Hull ocenili oświadczenie Mołotowa jako zgodne z uchwałami konferencji moskiewskiej podkreślając, że nie będzie aneksji kraju ani zmian rządu bez woli narodu. Rumuni mogą być pewni, że ze strony Rosji nie grozi im nic, coby naruszało ich wolność państwową.

- W ciągu marca amerykańskie lotnictwo zrzuciło przeszło 30.000 ton bomb na Niemcy i tereny okupowane. Zniszczyło przy tym 1.088 samolotów wroga, tracąc 547 własnych maszyn. W tym samym okresie RAF zrzuciła na te same tereny 28.000 ton bomb, a jej przeciętne straty wyniosły 4 i pół procent.

NA FUNDUSZ PRASY : Skiba i Spółka-25, Majownik-100, Aleksander-20, Wos-100, Tur-75, Orzeł 25, Ma-Fe-150, Orzeł-50, Monopol-50, zł.

NA WIEZNIOW I RODZINY : Feluś-75 zł.

Od Redakcji. Z powodu przeszkód technicznych numer wtorkowy nie wyszedł.

WIADOMOŚCI RADIOWE.

- W czwartek podpisany został układ rosyjsko-japoński. Na mocy tego układu japońskie koncesje nafty i węgla na Sachalinie - zostały cofnięte o całe 25 miesięcy wcześniej niż to było zaznaczone w poprzednim układzie. Układ ten jest bardzo korzystny - dla Rosji. W roku 1941 politycy japońscy opierali swe nadzieje na zwycięstwach niemieckich. Obecnie wobec zwycięstw rosyjskich - poglądy się zmieniły. Podpisano również - umowę rybacką, która rozszerza wpływy rosyjskie na Pacyfiku.

- W Waszyngtonie zapowiedziano oficjalnie podjęcie wstępnych rozmów między USA a W.Brytanią i Rosją na temat organizacji lotnictwa cywilnego po wojnie. Do Londynu udaje się w tym celu przedstawiciel USA, podczas gdy w Waszyngtonie rozpoczną się równocześnie rozmowy z przedstawicielami Rosji, przyczym przewidziany jest później również udział Chin, Nowej Zelandii i Holandii, ze względu na jej posiadłości na Pacyfiku oraz Kanady.

- Przywódca komunistów włoskich Ercolo Arcolli oświadczył, że wskazanym jest utworzenie rządu o szerszych podstawach politycznych. Rząd ten miałby charakter tymczasowy, ale opierałby się na szerokich masach. Pierwszym jego zadaniem byłoby stworzenie silnej armii włoskiej. Nie myślmy o rachunku i zemście - mówi dalej Ercolli - nie możemy wykluczać oficerów, potrzebni nam są do prowadzenia wojny. Włosi przede wszystkim - powinni stanowić jedność wszystkich w walce przeciw najeźdźcy. Oświadczenie raz jeszcze podkreśla konieczność stworzenia silnej armii - nie kupców ani profesorów nam teraz - potrzeba, ale generałów.

- Rząd brytyjski dał przychylną odpowiedź na propozycję rządu rosyjskiego o rozszerzeniu podstawy politycznej rządu Badoglio.

- Francuski Komitet Wyzwolenia Narodowego przygotowuje plany na okres wkroczenia - wojsk inwazyjnych do Francji. Zostanie wydelegowany delegat rządu, którego zadaniem - będzie uruchomienie administracji i nawiązanie łączności między wkraczającymi oddziałami a francuską armią podziemną.

- W Grecji strajkują kolejarze. Lotnictwo sojusznicze bombardowało dworce przetokowe w półn.Grecji i na Peloponezie. Jeden z niemieckich reporterów doniósł, że w Grecji niema dnia bez ataku na koleje.

- Donoszą, że w akcji lotniczej przeciw - Niemcom od 2o.2.do 5.3.użyto 8o.ooo lotników, zrzucono 18.ooo ton bomb, w akcji brało udział 1.o22 myśliwce.

- W USA wyprodukowano w marcu ponad 9oo tys.samolotów. Jak oświadczył minister stanu dla produkcji wojennej w roku 1944 wyprodukują Stany Zjednoczone 581 okrętów - wojennych i 2o.ooo samolotów służby morskiej.

- Stany Zjednoczone wzorując się na Anglii wstrzymały wszelkie dostawy sprzętu - wojennego dla Turcji, dostarczanego dotąd - na podstawie ustawy o pożyczce i dzierżawie.

- "Times" pisze, że Rosja w odniesieniu do Finlandii prowadzi politykę cierpliwą i długodystansową, mając na uwadze wewnętrzne trudności Finlandii. Finlandia jednak popełniłaby największy błąd, gdyby wyobrażała sobie, że polityka ta jest tylko dowodem - słabości Rosji. Polityka ta jest dowodem - mocy obozu sprzymierzonych, któryod czasu - konferencji teherańskiej wszelkie zagadnienia polityczne, społeczne i wojskowe rozważa wspólnie. Istnieje ścisłe porozumienie między rządami trzech mocarstw. Ostatnie - pociągnięcia Rosji wobec Rumunii zadają - kłam 3-letniej kłamliwej propagandzie Goebbelsa. Czerwona armia na terytorium Rumunii ma zadanie tylko wojskowe. "Daily Telegraph" pisze w artykule wstępnym, że oświadczenie Mołotowa jest dowodem charakterystycznego realizmu w polityce rosyjskiej. Rosja ma - wiele usprawiedliwionych powodów do niezadowolenia z polityki Rumunii w ostatnich - latach - chociażby zajęcie przez Rumunię - Zadniestrza. Gdyby przystąpienie Rosji do Karty Atlantyckiej było tylko formalnością, odpłaciłaby dziś Rumunii pięknem za nadobne. Dalej, gdyby charakter ostatniego posunięcia do Rumunii był taki tylko do niej, Rosja nie dałaby Finlandii nowej okazji do namysłu. Również oświadczenie Rosji pod - adresem Polski, że żąda tylko granicy w myśl linii Cursona i pragnie silnej Polski, jest tylko tym i niczym więcej.

- Waszyngtoński sprawozdawca radiowy oświadczył, że jakkolwiek wiele partii nie - zgadza się i krytykuje stanowisko rządu - w sprawie polskiej czy francuskiej, wszystkie jednak partie zgadzają się na jedno, że Stany Zjednoczone nie mogą powrócić do przedwojennej polityki izolacji i muszą - brać udział w sprawach powojennego uregulowania spraw europejskich. C.Hull oświadczył, że opracowanie projektu przyszłej or-

ganizacji międzypaństwowej jest już daleko posunięte.

- Kierownik komunistycznej partii włoskiej oświadczył,że ze względu na usunięcie wewnętrznych nieporozumień we Włoszech partia komunistyczna będzie popierać rząd - Badoglio i nie występować z żądaniem usunięcia króla. Inne partie opozycyjne mają tę kwestję rozważyć.

- Min.Eden oświadczył w Izbie Gmin,że - zbrodnie niemieckie są znane i Niemcy planowo prowadzą swą zbrodniczą akcję. Zwłaszcza prześladowanie Żydów nosi cechy największego okrucieństwa. Rząd Wielkiej Brytanii i inne rządy sprzymierzone wyrażają swoje oburzenie i wstręt zapewniając,że - winni będą ukarani. Również i satelici,którzy pomagają do zbrodni przez wydanie i - przewożenie ofiar nie ujdą kary. Te grupy polityczne i te osoby,które okazują pomoc i litość ofiarom nie będą zapomniane.

- W jednym z miast na Śląsku Opolskim - zginęła większa ilość przesłanych dla szpitali flaszek wina. Znalazły się one w piwnicy SS-Obergruppenführera. Komunikat policyjny wydany oficjalnie ogłosił jednak , że 15o flaszek wina znajdujących się w piwnicy są własnością ewakuowanego klubu z - Bremen. Kradzieże członków partii są osłaniane nawet przez policję. To,że członek - partii z zagrożonego miasta bierze wino, a pozostawia kobiety i dzieci nie dziwi nikogo. Partia podlega swoim własnym prawom. Himmler powiedział w Monachium 12.7.1942 - paragrafy nie obchodzą mnie wcale,prawo - nosi narodowy socjalizm w samym sobie.

- Ze źródeł neutralnych donoszą,że w - południ.Niemczech w małych prowincjonalnych miastach Niemcy otwarcie mówią przeciw rządowi,a nieliczni hitlerowcy,którzy się tam znajdują,boją się robić doniesień z obawy przed zemstą po wojnie.

- Moskiewski korespondent "New Chronicle" opisując zajęcie Czerniowiec i rozbicie wojsk niemieckich pisze,iż wojska sowieckie postępowały za niemieckimi w takiej - bliskości,że Niemcy nie byli w stanie przegrupować się do obrony. Z chwilą gdy Rosjanie wdarli się do miasta,wjechał tam właśnie długi pociąg towarowy z posiłkami od - działów pancernych dla obrońców miasta.Rosjanie pociąg wykoleili i opanowali.

- Izba Gmin uchwaliła - jak już donosiliśmy - większością głosów 425 przeciw 23- votum zaufania dla rządu Churchilla. Po ogłoszeniu wyniku urządzono premierowi długą owację. Głosowanie za rządem zaproponowała posłanka,która na poprzednim posiedzeniu przeprowadziła wniosek,by wbrew stanowisku rządu wprowadzić zasadę równych płac dla nauczycieli i nauczycielek. Posłanka - oświadczyła,że mimo swego stanowiska w tej sprawie jest bezwzględnie za zasadniczym - poparciem rządu. Przywódca partii pracy - Greenwood,który poprzednio również głosował w sprawie szkolnej przeciwko rządowi - zajął identyczne stanowisko.

- Komentator radia brytyjskiego podkreśla,że byłoby uszczupleniem zasług dowództwa rosyjskiego,gdyby starano się pomniejszać zręczność,z jaką Niemcy prowadzą swój odwrót i zawsze potrafią na minutę przed - dwunastą uchronić się przed rozbiciem. --- Z drugiej zaś strony dowództwo rosyjskie - wywołuje u wszystkich podziw swą zręcznością i umiejętnością organizacyjną,dzięki - którym Niemcy muszą oddawać swe pozycje - jedna za drugą. Nad strategią niemiecką - ciąży coraz więcej groźba drugiego frontu. Należy stale pamiętać o tym,że czynnik -- przestrzeni - grający tak ciężką rolę na - froncie rosyjskim i na Dalekim Wschodzie , odpada na froncie zachodnim. Calais dzieli od Kolonii tylko 2oo mil ang. Z chwilą,gdy raz alianci staną nad granicą Niemiec,mowy być nie może o niemieckiej akcji późniającej. Stąd decyzja niemiecka zredukowania - do minimum sił na froncie wschodnim,a skoncentrowania jaknajwiększej ilości na zachodzie. Ofenzywa rosyjska postępuje jednak z takim rozmachem,że nawet gdyby się - Niemcom udało już nie wyrzucić z powrotem armii aliantów,ale choćby tylko zatrzymać ją,to nie starczy im sił na utrzymanie pozycji na froncie wschodnim.

- Ogłoszono w Waszyngtonie,że na podstawie ustawy o pożyczce i dzierżawie sprzętu USA przesłały Rosji 8.6oo samolotów,5ooo - czołgów,19o.ooo samochodów ciężarowych, 2o tys.innych pojazdów mechanicznych,7 milionów par butów i 6o.ooo ton nasion. Oprócz tego przesłano sprzymierzonym milion ton - broni i amunicji,a od roku 1941 9 milionów 5oo tys.ton bomb.

NA FUNDUSZ PRASY : Gacek-3o,Bona-3o,Kazia-4o,Ania-1oo,X-1oo,Zar-5o,B.W.-5o,Pejot-1oo, Stanisław-3o,Przeciw Wrogom Panna-2o,Zagłoba-1oo,Kazia-2o,Grom-1oo,Sowa-2o,Wujek-2o, Monopol-5o,Wałek-5o,Maszyna-5o,Jastrząb - 1ol,Drąg-2o,3o Pluton Oset-8o,Pstrąg-3o, - Od Floriana-5o zł.,Akant-5oo papieru,Mak - Żegota-1ooo pap.,Romulus-papier i kalka. - Powtórnie potwierdza się : Goliat-2o,Pejot 5o zł.

Na fund.Gen. SIKORSKIEGO : Ania-1oo zł.